

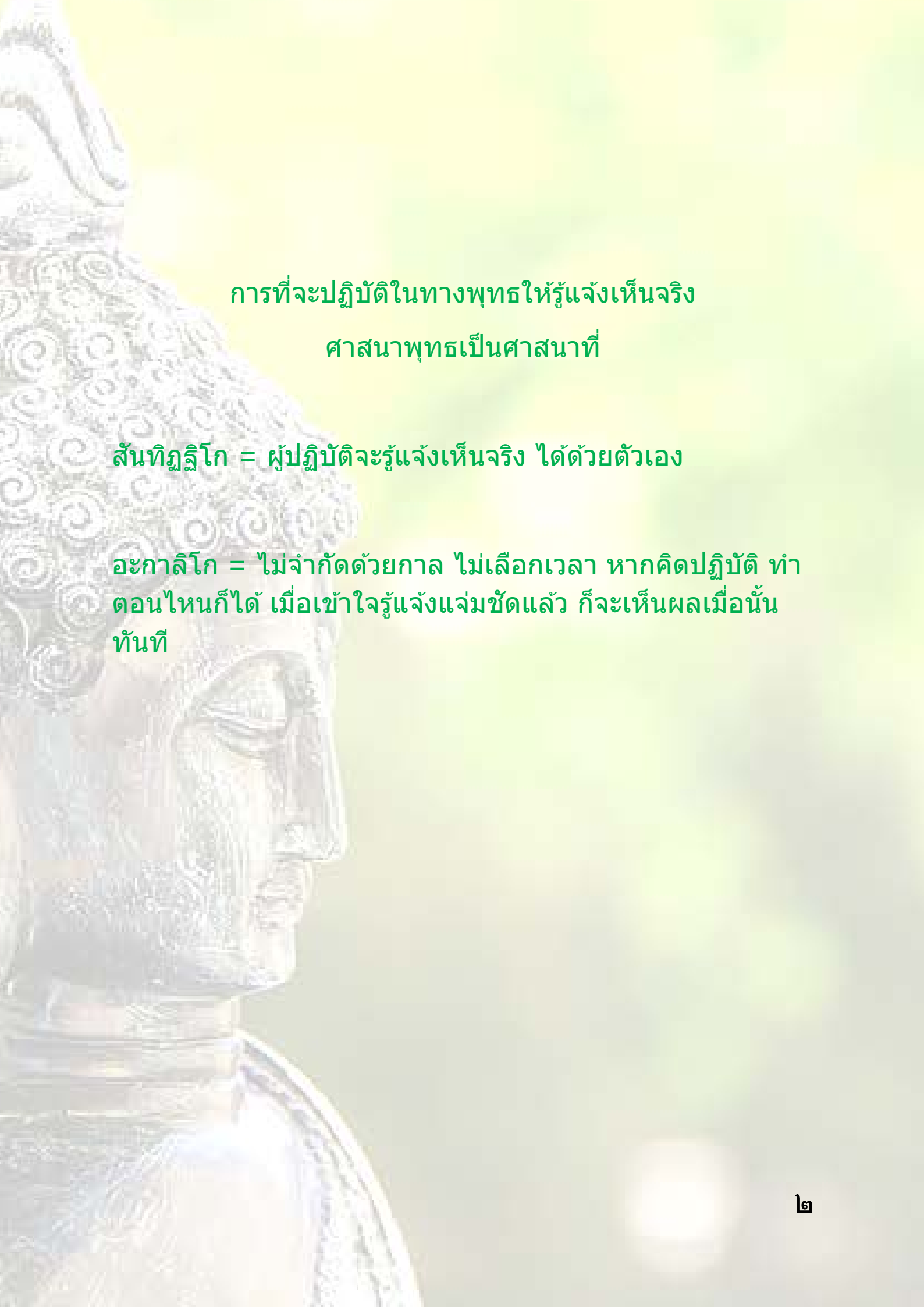

ตอบปัญหาพระเจ้ามิลินท์

แนวคิด ปรัชญาทางพุทธ

เล่ม ๒

การที่จะปฏิบัติในทางพุทธให้รู้แจ้งเห็นจริง
ศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่

สันติภูมิโก = ผู้ปฏิบัติจะรู้แจ้งเห็นจริง ได้ด้วยตัวเอง

อะกาลิโก = ไม่จำกัดด้วยกาล ไม่เลือกเวลา หากคิดปฏิบัติ ทำ
ตอนไหนก็ได้ เมื่อเข้าใจรู้แจ้งแจ่มชัดแล้ว ก็เห็นผลเมื่อนั้น
ทันที

คำนำ

สรุปเนื้อหาจากหนังสือเรื่องมิลินทปัญหา (Questions of King Milinda) ซึ่งเป็นการถาม / ตอบ ระหว่าง พระเจ้ามิลินท์ กับพระนาคเสน ที่เกิดขึ้นหลังจากที่พระพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้วประมาณ ๕๐๐ ปี หนังสือได้แบ่งออกเป็น ๓ เล่ม นี่เป็นเล่มที่ ๒

ผู้เขียน และเรียบเรียงจะพยายามใช้ภาษาง่าย ๆ ในการเรียบเรียง เพื่อให้อ่านง่ายยิ่งขึ้น เอาแต่แก่นความรู้ ถ้าจะเอาแบบวิชาการขอแนะนำให้ไปอ่านในหนังสือ ที่เป็นภาษาบาลี / สันสกฤต ทั่วไปนะครับ

ผู้เขียน และเรียบเรียงตั้งใจไว้ว่า หากเงินที่ได้จากหนังสือที่เกี่ยวกับปรัชญา ธรรมะซึ่งจะได้นำมาให้อ่านอีกหลายเล่มสามารถขาย และมีผู้สนใจมากจนกระทั่งขายได้ดี ดัดยอดรายได้สุทธิของหนังสือชุดนี้ที่ ๑๐,๐๐๐ บาท

รายได้ครึ่งหนึ่ง จะนำไปช่วยเหลือด้านการศึกษา, เด็กยากจน, ผู้ด้อยโอกาส, สร้างอาชีพให้คนทำงาน วัดห่างไกล โรงเรียนห่างไกล โรงพยาบาลที่ขาดแคลนเครื่องมือ ฯลฯ และจะส่งหลักฐานให้ดูทางคอมเม้นในหน้าขายหนังสือครับ

I have a dream.

ผู้เขียน และเรียบเรียง

ชลากร

สารบัญ

ภาค ๑

- ปัญหาที่ ๑ เดียรธีย์ท้วงการที่บูชาพระพุทธเจ้า.....๑๓
- ปัญหาที่ ๒ ความรอบรู้ของพระพุทธเจ้า.....๑๗
- ปัญหาที่ ๓ พระพุทธเจ้าทรงบวชให้พระเทวทัต.....๒๑
- ปัญหาที่ ๔ เหตุให้เกิดแผ่นดินไหวในทางพระพุทธศาสนา
.....๒๔
- ปัญหาที่ ๕ พระเจ้าสิริราชทรงควักพระเนตร แล้วได้ตาทิพย์
.....๒๙
- ปัญหาที่ ๖ เหตุที่ทำให้สัตว์เกิดขึ้น.....๓๓
- ปัญหาที่ ๗ คำสอนที่เลือนหายไป.....๓๖
- ปัญหาที่ ๘ พระพุทธเจ้าทรงละบาปจนหมดสิ้น หรือยัง
เหลืออยู่บ้าง..... ๓๙
- ปัญหาที่ ๙ พระพุทธเจ้ายังทรงเข้าฌานอยู่..... ๔๓
- ปัญหาที่ ๑๐ พลังแห่งอิทธิบาท..... ๔๖

ภาค ๒

ปัญหาที่ ๑ พระพุทธเจ้าทรงอนุญาตให้ถือนสิกขาบทได้
เล็กน้อย..... ๕๑

ปัญหาที่ ๒ พระพุทธเจ้าทรงสอนธรรมไม่ปิดบัง..... ๕๔

ปัญหาที่ ๓ สัตว์ทุกจำพวกหวาดกลัวต่อความตาย..... ๕๗

ปัญหาที่ ๔ พลังของพระปริตร กันความตายได้..... ๖๐

ปัญหาที่ ๕ ลาภของพระพุทธเจ้า..... ๖๔

ปัญหาที่ ๖ พระพุทธเจ้าทรงทำประโยชน์แก่มุสัตว์.. ๖๖

ปัญหาที่ ๗ โลกุตตรธรรมอันประเสริฐ..... ๖๙

ปัญหาที่ ๘ พระเทวทัตทำให้สงฆ์แตกแยก..... ๗๑

ปัญหาที่ ๙ คนไม่รู้จักบาป..... ๗๓

ปัญหาที่ ๑๐ พระพุทธเจ้าเป็นที่พึ่งของมุสัตว์..... ๗๔

ภาค ๓

ปัญหาที่ ๑ พระพุทธเจ้าแสดงอวัยวะที่ลับให้พราหมณ์ดู
..... ๗๗

ปัญหาที่ ๒ พระดำรัสของพระพุทธเจ้าเป็นสุจริต..... ๘๒

ปัญหาที่ ๓ หมีกกับไม้ส่คร้อ..... ๘๕

ปัญหาที่ ๔ การถวายบิณฑบาตที่มีผลมากที่สุด..... ๘๗

ปัญหาที่ ๕ พุทธบูชา..... ๙๐

ปัญหาที่ ๖ สะเก็ดหินกระเด็นโดนพระบาทของพระพุทธเจ้า
..... ๙๓

ปัญหาที่ ๗ ทานกถา มีใช้แทนการพูดเทียมขอ..... ๙๖

ปัญหาที่ ๘ ดำริแรกของพระพุทธเจ้าเมื่อทรงโปรดสัตว์
..... ๙๙

ปัญหาที่ ๙ พระพุทธเจ้าไม่มีครู ไม่มีอาจารย์..... ๑๐๓

ปัญหาที่ ๑๐ องค์คุณเครื่องตรัสรู้ของสมณะ..... ๑๐๕

ภาค ๔

ปัญหาที่ ๑ เสริมค่ายกองของพระพุทธเจ้า..... ๑๐๘

ปัญหาที่ ๒ ไม่ให้เบียดเบียนสัตว์..... ๑๑๐

ปัญหาที่ ๓ พระพุทธเจ้าขับไล่พระอัครสาวกทั้งสอง พร้อมกับ
พระภิกษุสงฆ์..... ๑๑๒

ปัญหาที่ ๔ พระพุทธเจ้าทรงอนุญาตให้พระอัครสาวก พร้อม
ทั้งภิกษุสงฆ์เข้าเฝ้า..... ๑๑๖

ปัญหาที่ ๕ ผู้บวชมีโอกาสได้หนทางดับทุกข์มากกว่าคน
ธรรมดา..... ๑๑๘

ปัญหาที่ ๖ ไม่ให้อาลัยที่อยู่..... ๑๒๑

ปัญหาที่ ๗ พระพุทธเจ้า กินอาหารมากน้อยแค่ไหน.. ๑๒๔

ปัญหาที่ ๘ การแสดงปาฏิโมกข์..... ๑๒๗

ปัญหาที่ ๙ อาบัติ..... ๑๒๙

ปัญหาที่ ๑๐ ทรงยกย่องพระพากุละ..... ๑๓๐

ภาค ๕

ปัญหาที่ ๑ อำนาจฤทธิ์ กับบาป..... ๑๓๓

ปัญหาที่ ๒ พระโพธิสัตว์จะมากเกิดเป็นพระพุทธเจ้า.... ๑๓๖

ปัญหาที่ ๓ ตัดความเกิด แก่ เจ็บ ตาย..... ๑๓๙

ปัญหาที่ ๔ พระสุวรรณสามถูกยิง..... ๑๔๑

ปัญหาที่ ๕ ผลของความดี และความชั่ว..... ๑๔๕

ปัญหาที่ ๖ นางอมราไม่ประพฤติมิจฉาจาร..... ๑๔๗

ปัญหาที่ ๗ ความไม่หวาดกลัวของพระอรหันต์..... ๑๕๑

ปัญหาที่ ๑๐ มรรคเป็นของเก่า หรือของใหม่..... ๑๕๔

ภาค ๖

ปัญหาที่ ๑ ทางสายกลาง..... ๑๕๗

ปัญหาที่ ๒ ธรรมที่ไม่เนิ่นช้า..... ๑๕๙

ปัญหาที่ ๓ คนธรรมดาสำเร็จอรหัตต์..... ๑๖๓

ปัญหาที่ ๔ พระโพธิสัตว์ไม่เบียดเบียนสัตว์..... ๑๖๕

ปัญหาที่ ๕ โชติปาละมานพ บริภาษพระพุทธกัสสป... ๑๖๘

ปัญหาที่ ๖ วาสนาของช่างปั้นหม้อ..... ๑๗๐

ปัญหาที่ ๗ พระพุทธเจ้าเป็นพระราชาด้วย เป็นพราหมณ์ด้วย
..... ๑๗๓

ปัญหาที่ ๘ พระพุทธเจ้าเกิดขึ้นทีเดียวพร้อมกัน ๒ พระองค์
ไม่ได้..... ๑๗๖

ปัญหาที่ ๑๐ คนที่ต้องสีกจากพระ..... ๑๗๙

ภาค ๗

ปัญหาที่ ๑ ความรู้สึกของพระอริยสงฆ์ และปฤชณคนธรรมดา
..... ๑๘๓

ปัญหาที่ ๒ เหตุที่พระอรหันต์ไม่มีความทุกข์.....	๑๘๖
ปัญหาที่ ๓ ผู้ต้องอาบัติปาราชิกแล้วกลับมาบวชอีก...	๑๘๙
ปัญหาที่ ๔ สมณะ และคนธรรมดาผิดศีล.....	๑๙๑
ปัญหาที่ ๕ น้ามีชีวิตหรือไม่.....	๑๙๔
ปัญหาที่ ๖ สิ่งที่ไม่มีในโลกเลย.....	๑๙๖
ปัญหาที่ ๘ พระอรหันต์อาบัติได้หรือไม่.....	๑๙๗
ปัญหาที่ ๙ สิ่งที่ไม่เกิดแต่กรรม แต่ฤดู.....	๒๐๐
ปัญหาที่ ๑๐ สิ่งที่เกิดแต่กรรมแต่ฤดู.....	๒๐๔

ภาค ๘

ปัญหาที่ ๑ ยักษ์มีหรือไม่.....	๒๐๖
ปัญหาที่ ๒ ทรงบัญญัติสิกขาไม่พร้อมกัน.....	๒๐๘
ปัญหาที่ ๓ โรคของพระอาทิตย์.....	๒๑๐
ปัญหาที่ ๔ ฤดูที่พระอาทิตย์ร้อน.....	๒๑๓
ปัญหาที่ ๕ พระเวสสันดรบำเพ็ญบารมี.....	๒๑๕

ปัญหาที่ ๖ ทุกรกิริยา..... ๒๒๑

ปัญหาที่ ๗ แรงบุญ และบาป..... ๒๓๑

ปัญหาที่ ๘ การอุทิศบุญกุศล..... ๒๓๖

ปัญหาที่ ๙ การอุทิศบาปกรรม..... ๒๓๙

ปัญหาที่ ๑๐ ความฝัน..... ๒๔๓

ภาคเสริม

สิ่งที่ศาสนาพุทธมี ในขณะที่ศาสนาอื่น ๆ ไม่มี..... ๒๔๖

คำถามที่ชาวพุทธควรตอบได้..... ๒๖๙

ภาคที่ ๑

ปัญหาตีความสองแง่ (ปรารภเมณฑกปัญหา)

อยู่มาคืนวันหนึ่ง พระเจ้ามิลินท์ ทรงประทับอยู่ในที่เจียบ
สัต์ แล้วพระองค์ก็ได้ใคร่ครวญถึงข้อธรรมบางประการ

ซึ่งมีข้อที่เป็นลักษณะคำตอบเป็นสองแง่สองทาง จนเกิด
ปัญหาขึ้นในพระราชหฤทัย ทำให้ทรงวินิจฉัยให้เด็ดขาดไม่ได้

จึงทรงพระปรารภว่า จะต้องพักราชการสัก ๗ วัน สมทาน
ศีล และระวังจิตมิให้ตกไปในอำนาจแห่งความรัก ความโกรธ
ความหลง

สำรวมตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ไว้ให้อยู่ในความควบคุม
แห่งสติสัมปชัญญะอยู่ทุกขณะ หลังจาก ๗ วันแล้วจักไปหาพระ
นาคเสน นิมนต์ให้ท่านแถลงข้อปมแห่งปัญหาธรรมซึ่งเป็นสอง
แง่สองทางนั้น ๆ ให้ฟัง

มีพระราชดำริอยู่ฉะนี้ รุ่งขึ้นพระองค์ทรงชำระพระเกศา ทรง
ผ้ากาสาวพัสตร์ถือเพศเป็นมุนี ทรงสำรวมกายวาจาใจอยู่สิ้น ๗
วัน ครั้นถึงวันที่ ๘ ก็เสด็จไปหาพระนาคเสน ตรัสเล่าพระราช
ปรารภ และพระราชประสงค์ให้ฟังจนตลอด แล้วทรงเริ่มดำริส
ถามปัญหาต่อไป

ปัญหาที่ ๑ พวกเดียรฉัตรทั้งการที่บูชาพระพุทธเจ้า (วัชฌา วัชฌปัญหา)

พระเจ้ามิลินท์ตรัสถามว่า “ดูก่อนพระนาคเสน พวกเดียรฉัตร
(นักบวชนอกพระพุทธศาสนาในอินเดียสมัยพุทธกาล มีมาก่อนพระพุทธศาสนา
และเป็นปฏิปักษ์ต่อพระพุทธศาสนาอย่างยิ่ง) พูดกันว่า

เครื่องสักการะที่เราบูชาพระพุทธเจ้าทุกวันนี้ แล้วหากว่า
พระพุทธเจ้าทรงยินดียรับ ก็เป็นอันว่าพระองค์ไม่ใช่พระอรหันต์
เป็นผู้วิเศษอะไรเพราะเห็นแก่เครื่องบูชา เมื่อเป็นเช่นนั้น การบูชานั้น
จะเกิดคุณได้อย่างไร

แต่ถ้าเราบูชาโดยเข้าใจว่าพระพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์ได้
มรรคผลนิพพานจริง ซึ่งพระองค์ได้ดับสูญไปแล้ว การบูชาพระ
พุทธองค์ที่เรากระทำกันอยู่ในบัดนี้ จะไปได้รับความยินดี หรือ
ได้รับอนุโมทนาจากใคร

เขว่าการบูชาของเราไร้ผลทั้ง ๒ ประการเช่นนี้ ท่านจะแก้เขา
ว่ากระไร”

พระนาคเสนทูลตอบว่า “ขอถวายพระพร อย่าว่าแต่พระ
พุทธองค์นิพพานไปแล้วเลย แม้แต่เมื่อยังทรงพระชนม์อยู่
พระองค์ก็ไม่มีความยินดียินร้าย พระองค์ตัดได้เด็ดขาดแล้ว
ความข้อนี้อะไรสาธุการท่านก็ได้กล่าวไว้ว่า

พระพุทธเจ้า ไม่ทรงยินดีในเครื่องสักการะที่ชนทุกชั้นบูชาที่สุด
ไปจนถึงเครื่องราชสักการะ”

ม: “เท่าที่ท่านว่านี้ยังฟังไม่ขึ้น เพราะปกติวิสัยของบุตรก็
มักจะยกย่องคุณบิดามารดาเป็นเรื่องธรรมดาอยู่แล้ว”

น: “ถ้าเช่นนั้น อาตมภาพจะยกตัวอย่างมาเปรียบถวาย เหมือนไฟกองใหญ่ที่ลุกโพลง อยู่ในระยะเวลาหนึ่งแล้วมอดไป

ขอถวายพระพร ไฟที่มอดดับแล้วนั้น จะยินดีต่อหญ้า และ ไม้ซึ่งเป็นเชื้อเพลิง หรือไม่ (กองไฟที่ดับไปแล้ว ได้อาไม้ และหญ้ามา สมกองไฟใหม่)”

ม: “จะกล่าวไปทำไมถึงไฟที่มอดดับแล้ว แม้ว่าไฟเมื่อ ขณะลุกอยู่ ก็ไม่ยินดี เพราะไม่มีเจตนา”

น: “ก็เมื่อไฟกองนั้นมอดดับไปแล้ว ครั้นต่อมา เราต้องการ ไฟจะทำอะไรอย่างอื่นอีก จะไม่เสียเวลาทำอีกหรือ”

ม: “เราต้องการเมื่อไร ก็ก่อไฟใหม่ให้ไฟก็ลุกขึ้นอีก”

น: “พระพุทธเจ้า ก็เป็นเช่นเดียวกับไฟนั้นเหมือนกัน คือ
นับตั้งแต่ได้บรรลุพระสัมมาสัมโพธิญาณนั้นมา พระองค์ไม่รู้สึก
ยินดีต่อสิ่งที่น่าปรารถนา หรือยินร้ายต่อสิ่งที่ไม่ปรารถนา เพราะ
พระพุทธองค์ รู้เท่าทันความคิดของความคิด ยินดี และยินร้าย
เหล่านั้น

ขอถวายพระพร เนื่องจากพระองค์ไม่มีพระหฤทัยทรงยินดี
ยินร้ายนี้ เป็นเหตุในการบูชาของเรา จึงเกิดผลเหมือนไฟลุก
โชนยิ่งขึ้น เพราะอะไร

เพราะถ้าพระองค์ทรงยินดีอยู่ เราก็จะตั้งใจที่จะคอยรับแต่
การอนุโมทนาหวังดีจากพระองค์โดยตรงเท่านั้น ซึ่งเป็นเหตุให้
เราหย่อนยานต่อกิจการที่ต้องทำอื่น ๆ

และเมื่อพระองค์ทรงยินดีในการที่เราบูชาพระพุทธเจ้า
ในทางกลับกัน ถ้าต้องทรงยินร้ายในเมื่อเราไม่บูชา หรือบูชาที่
ทำให้ไม่ถูกพระหฤทัย เมื่อเป็นเช่นนี้ เราก็จะต้องจำใจทำ และ
ต้องทำให้ถูกพระหฤทัยด้วย ถ้ามิฉะนั้นพระองค์ก็จะว่ากล่าวใส่
ร้ายให้

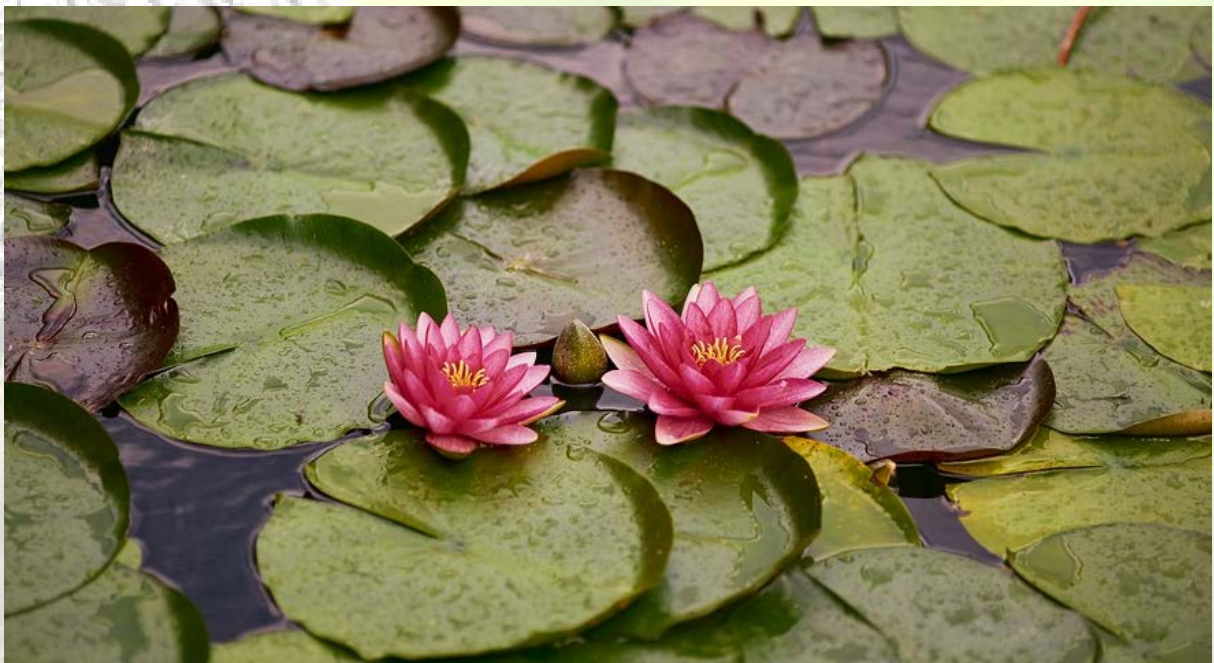
ขอถวายพระพร แต่นี้เพราะพระอัธยาศัยมิได้เป็นเหตุให้เรา
หวังดี หรือเกรงกลัวอย่างนั้น การบูชาของเราจึงทำได้ถูกทาง
แม้พระองค์จะดับสูญไปแล้ว เราก็อาจก่อการบูชาของเราให้ลุก
โพล่งขึ้นมาได้

เหตุว่าการบูชาของเรามีความต้องการแต่จะเชื่อมโยงกาย
วาจา ใจ ให้น้อมนึกถึงพระองค์ และคุณสมบัติทั้งหลาย มาปลุก
ใจให้เราพยายามทำประโยชน์สุขให้แก่ตัว และผู้อื่นยิ่ง ๆ ขึ้น

ขอถวายพระพร ก็เมื่อการบูชาของเราทำอย่างมีเหตุ มีผล
เช่นนี้แล้ว จะจัดว่าไร้ผลได้อย่างไร

ม: “ท่านเปรียบเทียบได้นี้นัก”

จบปัญหาเรื่อง เติรรถีย์ท้วงการที่บูชาพระพุทธเจ้า

ปัญหาที่ ๒ ความรอบรู้ของพระพุทธเจ้า (สัพพัญญูปัญหา)

พระเจ้ามีลีนทร์ตรัสถามว่า “ดูก่อนพระนาคเสน คำที่ว่า พระพุทธเจ้าเป็น สัพพัญญู (ผู้มีปัญญารอบรู้ทุกสิ่งทุกอย่าง: All-knowing) รู้ทุกสิ่งทุกอย่างนั้น จริงหรือ”

พระนาคเสนทูลตอบว่า “ขอถวายพระพร จริง แต่ว่าความรู้ นั้น ๆ ไม่ได้แนบกับพระหทัยอยู่ทุกขณะไม่ จะปรากฏขึ้นก็ ต่อเมื่อพระพุทธรองค์ได้ทรงนึกเสียก่อน”

ม: “ถ้าเป็นอย่างนั้น พระพุทธเจ้าก็ไม่ใช่สัพพัญญู เพราะว่า ถ้าเป็นสัพพัญญูจริงแล้ว พระองค์ก็ไม่ต้องนึกไว้ก่อนสิท่าน”

น: “เมื่อพระองค์ยังไม่ทรงพระราชดำริเห็นด้วย อาตมภาพ จะเปรียบถวาย คือเหมือนกับต้นไม้ต้นหนึ่งมีผลเต็มต้น แต่ผลยังไม่มีการร่วงหล่นเลยสักผลเดียว

รูปเปรียบกับต้นมะม่วงที่มีมะม่วงเต็มต้น แต่ยังไม่หล่น

เมื่อเป็นดังนั้นแล้ว จะหาว่าไม้ต้นนั้นไม่มีผล หรือมีผลน้อย เพราะเหตุที่ว่า ผลของมันยังไม่หล่นจะได้หรือ”

ม: “ไม่ได้สิท่าน”

น: “หรือเปรียบเหมือนผู้ที่มีทรัพย์สมบัติบริบูรณ์ทุกสิ่งทุกอย่าง เมื่อแขกมาถึงบ้านพ้นจากเวลาบริโภคอาหาร ย่อมจัดหาอาหารมาเลี้ยงแขกไม่ได้ในทันที

ขอถวายพระพร เมื่อเป็นเช่นนี้จะว่าผู้นั้นไม่มีสมบัติบริบูรณ์จริง เพราะเหตุบกพร่องอาหารในขณะนั้น จะได้หรือ”

ม: “ไม่ได้ อย่างว่าแต่ผู้มีฐานะอย่างนั้นเลย แม้แต่ในพระราชวังของพระเจ้าจักรพรรดิ ก็ยังต้องเป็นเช่นนั้น”

น: “ขอถวายพระพร พระพุทธเจ้าก็เป็นเช่นนั้นเหมือนกัน คือพระองค์ย่อมมีความรู้บริบูรณ์ทุกสิ่งทุกอย่าง แต่ว่าความรู้นั้น ๆ หาได้ประจำอยู่กับพระหทัยทุกขณะไม่

ต่อเมื่อพระองค์ได้ทรงหยั่งพระหทัยส่องลงไปยังเรื่องใด จึงจะทรงรู้ทรงเห็นเรื่องนั้น ได้ตลอด

ขอถวายพระพร การที่พระพุทธเจ้าทรงหยั่งรู้ทุกสิ่งทุกอย่างได้เช่นนั้น ก็เพราะปรากฏว่า เมื่อครั้งพระพุทธองค์ยังทรงพระเยาว์ได้ทรงศึกษาศิลปวิทยามากอย่าง และได้ทรงพยายามศึกษาเรื่อยมาจนพระชนมายุถึง ๓๕ ปี จึงทรงจับหลักฐานแห่งความจริงของสภาพทั้งหลายโดยลำพังพระองค์เองได้

ความรู้หลักความจริงนั้น และเป็นเหตุทำพระหทัยของพระองค์ให้มีปรกติผ่องใสอยู่ได้ทุกขณะ เพราะฉะนั้นเมื่อทรงฉายพระหทัยส่องลงไปยังเรื่องใด จึงทรงรู้ทรงเห็นเรื่องนั้นได้ ชัดเจนพร้อมทั้งเหตุผล

ขอถวายพระพร เพราะเหตุดังกล่าวมานี้แลพระพุทธเจ้าจึงเป็นสัมพัญญูรู้ทุกสิ่งทุกอย่าง”

ม: “ท่านฉลาดว่า”

จบปัญหาเรื่องความรู้ของพระพุทธเจ้า

ปัญหาที่ ๓ พระพุทธเจ้าทรงบวชให้พระเทวทัต (เทวทัตตปัพพ ชิตปัญหา)

พระเจ้ามีลีนทร์ตรัสถามว่า “ดูก่อนพระนาคเสน พระเทวทัต
ใครบวชให้”

พระนาคเสนทูลตอบว่า “ขอถวายพระพร พระพุทธเจ้าทรง
บวชให้”

ม: “พระเทวทัตบวชแล้วจึงทำลายสงฆ์มิใช่หรือ”

น: “ใช่ ขอถวายพระพร ด้วยว่าคนอื่นนอกจากพระภิกษุ
สงฆ์แล้ว ทำลายสงฆ์ไม่ได้”

ม: “อันผู้ทำลายสงฆ์ต้องรับโทษหนักมากมิใช่หรือ”

น: “ขอถวายพระพร ถูกแล้ว”

ม: “ก็เมื่อเป็นเช่นนั้น ทำไมพระพุทธเจ้าจึงบวชให้เล่าหรือ
ว่าพระองค์ไม่ทรงทราบอีกว่า พระเทวทัตจะทำลายสงฆ์”

น: “ขอถวายพระพร ทรงทราบ”

ม: “ถ้าเป็นอย่างนั้นคำที่ว่า พระพุทธเจ้า มีพระมหากรุณา
เป็นพระอภัยมัยก็ผิด แต่ถ้าจะว่า ไม่ทรงทราบ คำว่า
พระพุทธเจ้าเป็นพระสัพพัญญู ทรงหยั่งรู้เหตุผลทุกสิ่งทุกอย่าง
นั้นก็ผิด อีกแย้งกันอยู่เช่นนี้ ท่านจะว่าอย่างไรจึงจะสมด้วยคำ
ทั้งสองนั้น”

น: “อาตมภาพจะขอยกตัวอย่างมาเปรียบถวายก่อน เหมือนบุรุษผู้หนึ่ง มีบุตรเป็นคนเกกมะเหรก ประพฤติเลวทรามต่าง ๆ บุรุษผู้เป็นบิดาพยายามปลอบโยนชี้แจงคุณ และโทษแห่งการประพฤตินั้น ๆ ให้ฟังบุตรก็ไม่เชื่อฟัง

ครั้งจะเพิกเฉยเสียก็สงสาร ด้วยเกรงบุตรว่าจะชั่วช้าได้รับความทุกข์ยากหนักขึ้น จึงฝืนใจกระทำโทษทรมานบุตร ขอถวายพระพร เช่นนี้จะว่าบุรุษผู้บิดานั้นไม่กรุณาบุตร และไม่รู้คุณ และโทษแห่งการทรมานนั้น จะได้หรือ”

ม: “ไม่ได้สืบทาน เพราะว่ารู้และสงสารบุตร จึงนิ่งเฉยอยู่ ไม่ได้ต้องจำใจกระทำเช่นนั้น”

น: “ขอถวายพระพร ตัวอย่างนี้เป็นพยานให้เห็นว่าคำกล่าวทั้ง ๒ นั้นไม่มีผิด เนื่องด้วยพระพุทธร่องค์ทรงสงสาร และทรงหยิ่งรู้คุณ และโทษของการบวชนั้นแล จึงให้พระเทวทัตบวชเสีย เพราะทรงทราบว่ ถ้าเพิกเฉยไม่บวชให้ พระเทวทัตก็จะมีโอกาสทำได้แต่ความชั่วอย่างสามัญ ได้รับทุกข์แต่พอประมาณ โทษไม่ถึงสาหัส

เมื่อเป็นเช่นนี้พระเทวทัตก็จะไม่เข็ด จะทิ้งนิสัยเลวทรามนั้นไม่ได้ความทุกข์ก็จะตามเผาผลาญได้เรื่อยไป

เมื่อทรงเห็นว่ามีอุบายที่จะทรมานได้ แต่อย่างนี้ทางเดียวเท่านั้น ซึ่งจะทำให้พระเทวทัตหลาบจำให้ละนิสัยอันนั้นกลับมาประพฤติดีได้ต่อไป

ขอถวายพระพร เพราะเหตุฉะนี้แล พระพุทธเจ้าจึงทรงบวชให้พระเทวทัต”

ม: “ท่านว่านี่ชอบแล้ว”

จบปัญหาเรื่องพระพุทธเจ้าทรงบวชให้พระเทวทัต

ปัญหาที่ ๔ เหตุให้เกิดแผ่นดินไหวในทางพระพุทธศาสนา (ภูมิ
จลนวิทยา)

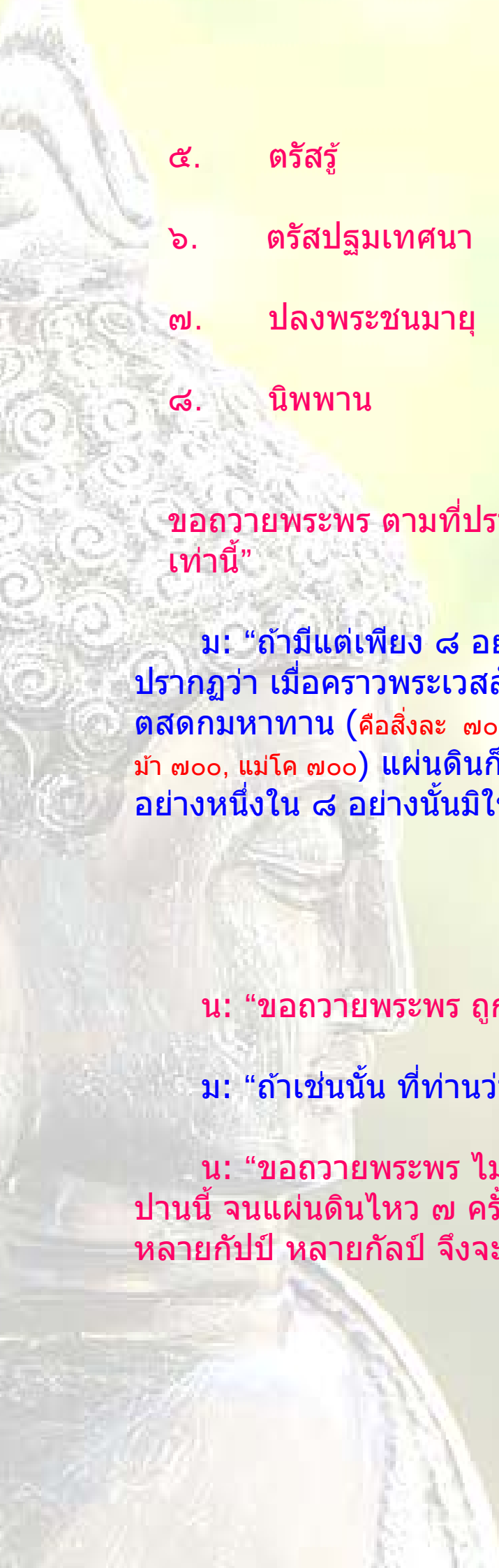
พระเจ้ามิลินท์ตรัสถามว่า “ดูก่อนพระนาคเสน เหตุซึ่งทำ
ให้แผ่นดินไหวมีกี่อย่าง”

รูปแผ่นดินไหว

พระนาคเสนทูลตอบว่า “มี ๘ อย่าง คือ

๑. ลมกำเริบ
๒. ผู้มีฤทธิ์บันดาล
๓. พระโพธิสัตว์จุติ
๔. พระโพธิสัตว์อุบัติ

-
๕. ตรัสรู้
 ๖. ตรัสปฐมเทศนา
 ๗. ปลงพระชนมายุ
 ๘. นิพพาน

ขอถวายพระพร ตามที่ปรากฏในบาลีประเทศมี ๘ อย่าง
เท่านี้”

ม: “ถ้ามีแต่เพียง ๘ อย่างเท่าที่ท่านว่า ก็ยังไม่ครบเพราะ
ปรากฏว่า เมื่อคราวพระเวสสันดร (Vessantara) ทรงบริจาคสัต
ตสดกมหาทาน (คือสิ่งละ ๗๐๐ มีระบุมัวดังนี้ ข้าง ๗๐๐, ม้า ๗๐๐, รถเทียม
ม้า ๗๐๐, แม่โค ๗๐๐) แผ่นดินก็ไหวถึง ๗ ครั้ง นั้นมิใช่เหตุอย่างใด
อย่างหนึ่งใน ๘ อย่างนั้นมิใช่หรือท่าน”

น: “ขอถวายพระพร ถูกแล้ว”

ม: “ถ้าเช่นนั้น ที่ท่านว่าเพียง ๘ เท่านั้นจะมิผิดไปหรือ”

น: “ขอถวายพระพร ไม่ผิด เพราะการบำเพ็ญทานใหญ่ถึง
ปานนี้ จนแผ่นดินไหว ๗ ครั้ง มิได้เป็นอยู่ทุกยุคทุกสมัย ต่อ
หลายกัปป์ หลายกัลป์ จึงจะมีขึ้นสักครั้งสักคราวหนึ่ง

ส่วนเหตุ ๘ ประการที่ท่านระบุไว้นั้น ย่อมมีอยู่เนือง ๆ และ
ทั้งเป็นเหตุการณ์สำคัญ ๆ เพราะฉะนั้นท่านจึงกล่าวว่ามี ๘
ประการเท่านั้น”

ม: “ท่านจะหาตัวอย่างมาเปรียบให้ฟัง”

น: “เหมือนอำมาตย์ของพระมหากษัตริย์ แม้จะมีอยู่
มากมายแต่ก็เพียง ๖ คนเท่านั้น ซึ่งปรากฏชื่อว่าอำมาตย์ ก็คือ

๑. เสนาบดี
๒. ปุโรหิต
๓. ผู้พิพากษา
๔. ขุนคลัง
๕. ผู้เชิญพระกลด
๖. ผู้เชิญพระแสง

นี่ฉันใด เหตุแห่งแผ่นดินไหวก็ฉันนั้นเหมือนกัน ท่านระบุไว้แต่ที่
สำคัญ ๆ และที่เกิดขึ้นอยู่เนือง ๆ เท่านั้น

ส่วนเหตุประการอื่นนอกจากนี้ท่านหาได้กล่าวไว้ด้วยไม่
เพราะมีชั่วคราวหนึ่งคราวเดียวเท่านั้น ขอถวายพระพร ขอให้
พระองค์ทรงนึกดูว่า เคยได้ยินใครกล่าวบ้างว่าผู้หนึ่งผู้นี้ให้ท่าน
แล้วแผ่นดินไหวถึง ๗ ครั้ง ซึ่งนอกจากพระเวสสันดร”

ม: “ไม่เคยได้ยินใครพูดเลยท่าน”

น: “แม่อาดมภาพก็ไม่เคยได้ยินใครพูดเช่นเดียวกับ
พระองค์เหมือนกัน การที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่าพระเวสสันดรทรง
บริจาทานโดยมีพระหฤทัยผ่องใสมุงธรรมเป็นใหญ่ มิได้ทรง
บริจาทโดยหวังลาภยศสรรเสริญ หรือจะกันเขานินทาก็หาไม่ได้”

ม: “ท่านว่าเช่นนี้ชอบแล้ว”

จบปัญหาเรื่องเหตุให้เกิดแผ่นดินไหวในทางพระพุทธศาสนา

ปัญหาที่ ๕ พระเจ้าสิริราชทรงควักพระเนตร แล้วได้ดาตัพย์ (สิ
วิญญูญักขทานปัญหา)

พระเจ้านิลินท์ตรัสถามว่า “ดูก่อนพระนาคเสน คำที่ว่าคน
ตาบอดมีประสาทตาพิการแล้ว ย่อมไม่มีโอกาสที่จะกลับเห็นได้
อย่างเดิมอีกนั้น มีกล่าวไว้ในพระสูตรบ้างหรือไม่”

พระนาคเสนทูลตอบว่า “**ขอถวายพระพร มี**”

ม: “ถ้าเช่นนั้น เรื่องสิริราชขาดกัฏฐา พระเจ้าสิริราชทรง
ควักพระเนตรทั้ง ๒ ให้เป็นทาน มีพระจักษุประสาทตาพิการแล้ว
แต่ต่อมาทรงได้พระจักษุประสาทตาดี ทอดพระเนตร เห็นได้
เหมือนอย่างเดิมนั้น จะมีไม่จริงหรือ”

น: “**ขอถวายพระพร จริง**”

ม: “ถ้าจริงจะให้ข้าพเจ้าลงความเชื่อคำไหนได้เล่า”

น: “**ขอถวายพระพร คำตั้นนั้นท่านกล่าวตามปรกตวิสัยของ
นัยนตา ซึ่งเมื่อพิการแล้วย่อมคืนดีอย่างเดิมไม่ได้**”

ส่วนที่ท่านกล่าวไว้ในชาดกซึ่งผิดจากคำเบื่องตนไปนั้นก็
เพราะท่านกล่าวด้วยสามารถแห่งอำนาจของ **สัตยาธิษฐาน**
(อ่านว่า สัด-ตะ-ยา-ทิด-ถาน: A vow) คือความตั้งใจไว้มั่นในความจริง
อย่างใดอย่างหนึ่ง

**ขอถวายพระพร พระองค์เคยทอดพระเนตรเห็น หรือเคยได้
ทรงสดับบ้าง หรือไม่ว่าผู้ที่กระทำสัตยาธิษฐานแล้วอาจทำให้
ฝนตก หรือไฟดับ หรือกำจัดกำลังแห่งยาพิษเสียก็ได้”**

“พระบาทสมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้า จึงตรัสประกาศแก่เทพยดาทั้งปวง ให้บังเกิดในประยูรมหา
เศวตฉัตร จะให้บำรุงพระบรมพุทธานุชาสนา ไฉนจึงมิช่วยให้สว่างแลเห็นข้าศึกเล่า พอดกพระ
โอบุสลง พระพายก็พัดควันอันเป็นหมอกมืดนั้นสว่างไป ทอดพระเนตรเห็นช้างเศวตฉัตร 16
ช้าง มีช้างดั่งช้างกันยืนอยู่เป็นอันมาก...”

ม: “ก็เคยได้เห็นได้ยืนอยู่บ้าง”

น: “นั่นพระองค์ทรงเข้าพระหฤทัยว่าเป็นได้ด้วยอะไร”

ม: “เข้าใจว่า เป็นด้วยอำนาจแห่งสัตยาธิษฐาน”

น: “นั่นแลฉันใด นี่ก็ฉันนั้นเหมือนกัน จักขุประสาทของ
พระเจ้าสิริราชย์อมกกลับคืนดีได้อย่างเดิม ก็ด้วยอำนาจแห่ง
สัตยาธิษฐาน คือการที่ทรงตั้งพระหฤทัยมั่นอยู่ในความจริงอย่าง
ใดอย่างหนึ่งนั่นเอง

ขอถวายพระพร อาตมภาพจะเล่าเรื่องของพระเจ้าอโศก
ถวาย คือครั้งหนึ่งพระเจ้าอโศกเสด็จไป ประพาสริมแม่น้ำคงคา
ครั้นแล้วมีพระราชดำรัสถามเหล่าอำมาตย์ว่า
‘ผู้ที่สามารถทำให้น้ำในแม่น้ำคงคานี้ไหลกลับทวนกระแสไปได้
เห็นจะมี’

ก็ขณะนั้นมีหญิงแพศยาคนหนึ่ง ชื่อนางพินทุมต้อยอยู่ ณ ริม
ฝั่งน้ำนั้น เมื่อได้ยินพระราชดำรัสดังนั้น จึงกระทำสัตยาธิษฐาน
ขอให้น้ำไหลกลับทวนกระแส เพื่อถวายทอดพระเนตรน้ำใน
แม่น้ำคงคาก็ไหลกลับทวนกระแสตามความประสงค์

พระเจ้าอโศกทรงพิศวงในพระราชหฤทัย จึงตรัสถามว่า
‘เหตุอะไรจึงเป็นเช่นนั้น’

อำมาตย์จึงกราบทูลว่า ‘ขอเดชะ ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่านางพินทุ
มตี้กระทำสัจจกิริยาขอให้น้ำไหลกลับ’

จึงเสด็จพระราชดำเนินไปตรัสถามนางพินทุมดีว่า
'อะไรเป็นกำลังในสัจจกิริยาของเจ้า'

'ขอเดชะ กระหม่อมฉันมีความจริงใจอยู่อย่างหนึ่ง คือการบำเรอ
บุรุษ กระหม่อมฉันกระทำเสมอหน้ากันหมด จะเป็นใคร มีฐานะ
อย่างไรก็ตาม เมื่อให้ทรัพย์แก่กระหม่อมฉันแล้ว ย่อมได้รับการ
บำเรอเป็นอย่างเดียวกันสิ้น กระหม่อมฉันอ้างความจริงใจนี้
กระทำสัตยาธิษฐาน'

ขอถวายพระพร เรื่องนี้พระองค์ทรงเชื่อหรือไม่"

ม: "เชื่อสีท่าน เพราะมีเหตุผลพอที่จะคิดเห็นได้"

น: "ขอถวายพระพร นี่ชี้ให้เห็นว่า การกระทำสัตยาธิษฐาน
คือกิริยาที่กล่าวอ้างถึงความจริงอย่างใดอย่างหนึ่ง แม้เป็นความ
จริงในสิ่งลามกก็ให้เกิดผลได้สมประสงค์ ก็เมื่อความจริงมีอยู่
เช่นนี้

โฉนพระเจ้าสิริราชผู้มีพระราชหฤทัยมั่นในการทรงบำเพ็ญ
ทาน จึงจะไม่ได้พระเนตรกลับตีย่างเดิมในเมื่อทรงกระทำ
สัตยาธิษฐานอ้างถึงความจริงนั้นๆ ได้เล่า"

ม: "ท่านว่าชอบแล้ว"

จบปัญหาเรื่องพระเจ้าสิริราชทรงควักพระเนตร แล้วได้ตาทิพย์

รูปดวงตา

